

รายวิชา คณิตศาสตร์

รหัสวิชา ค15101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง การสร้างเส้นตรงให้ขนานกับเส้นตรงที่กำหนดให้
โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกัน
ของเส้นตัดขวางให้รวมกันได้ 180 องศา

ครูผู้สอน ครูพงษ์ธร รอดจินดา

การสร้างเส้นตรงให้ขนานกับเส้นตรงที่กำหนดให้
โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกัน
ของเส้นตัดขวางให้รวมกันได้ 180 องศา

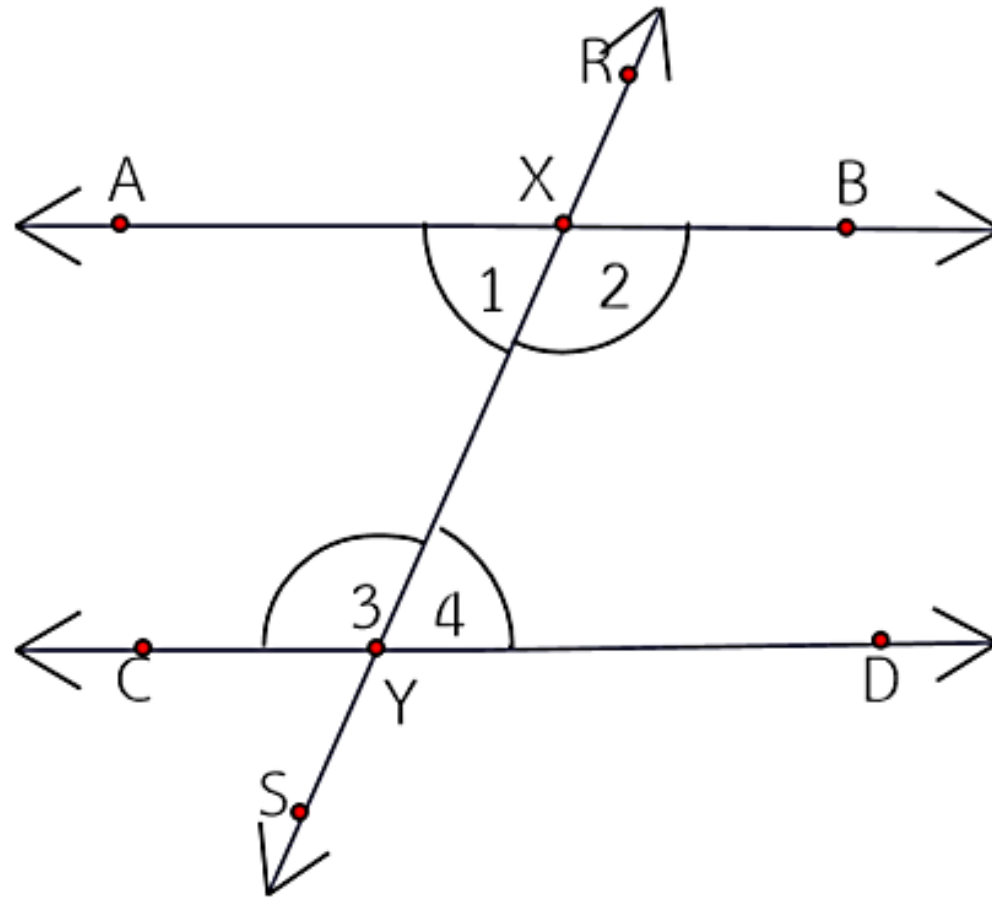

ทบทวนเส้นขนาน

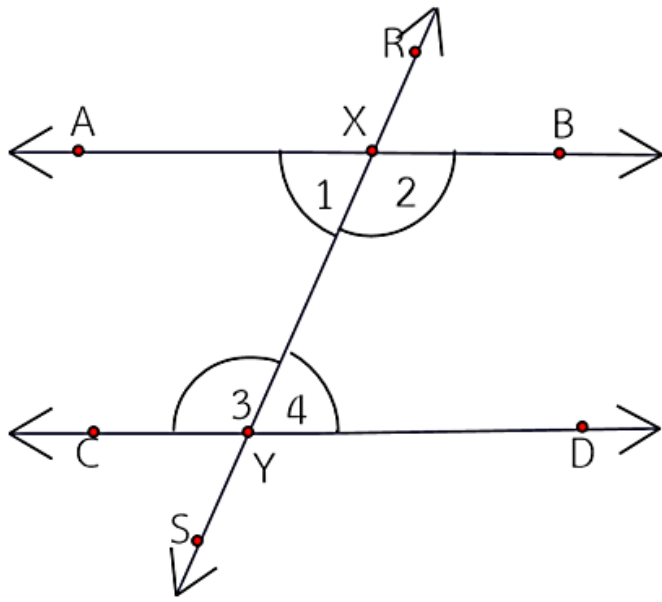
โดยพิจารณามุมภายในที่อยู่บน
ข้างเดียวกันของเส้นตัดขวาง

กำหนด $\overleftrightarrow{AB} \parallel \overleftrightarrow{CD}$ มี $\overleftrightarrow{RS}$ เป็นเส้นตัดขวาง กำหนดมุม 1 มุม 2 มุม 3 และ มุม 4 ดังรูป

กำหนด $\overleftrightarrow{AB} \parallel \overleftrightarrow{CD}$ มี $\overleftrightarrow{RS}$ เป็นเส้นตัดขวาง กำหนดมุม 1 มุม 2 มุม 3 และ มุม 4 ดังรูป

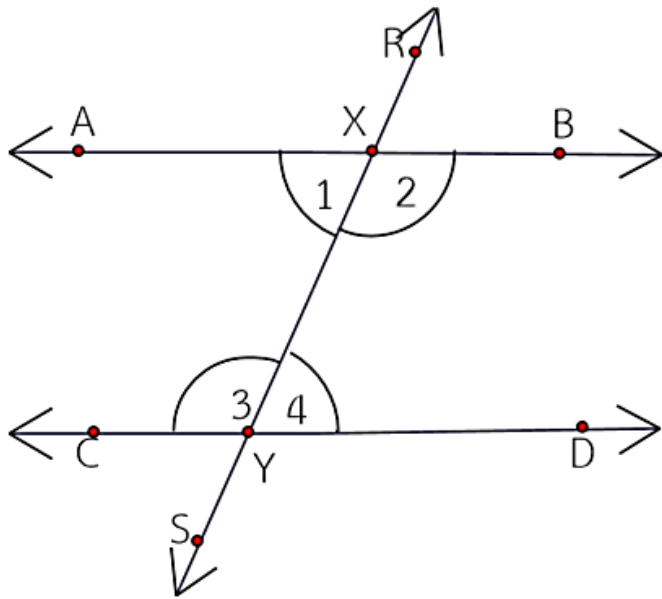
1. จากรูปที่กำหนดให้ ขนาดของมุมใดบ้าง
ที่รวมกันได้ 180° เพราะเหตุใด

- ขนาดของมุม 1 รวมกับขนาดของมุม 2 เพราะเป็นมุมตรง
- ขนาดของมุม 1 รวมกับขนาดของมุม 3 เพราะเป็นมุม
ภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวาง

- ขนาดของมุม 3 รวมกับขนาดของมุม 4 เพราะเป็นมุมตรง

- ขนาดของมุม 2 รวมกับขนาดของมุม 4 เพราะเป็นมุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวาง

กำหนด $\overleftrightarrow{AB} \parallel \overleftrightarrow{CD}$ มี $\overleftrightarrow{RS}$ เป็นเส้นตัดขวาง กำหนดมุม 1 มุม 2 มุม 3 และ มุม 4 ดังรูป

2. ถ้ากำหนดให้มุม 4 มีขนาด 75°

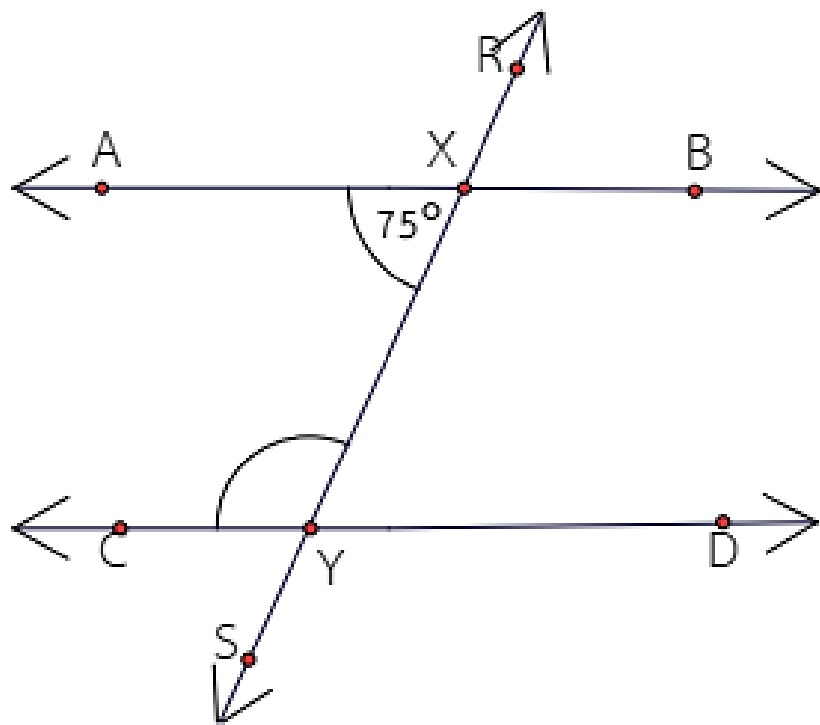
มุม 2 จะมีขนาดเท่าใด

(มุม 2 มีขนาด 105°)

เพราะ ขนาดของมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกัน

ของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180° ดังนั้น มุม 2 จึงมีขนาด $180 - 75 = 105^\circ$)

กำหนด $\overleftrightarrow{AB} \parallel \overleftrightarrow{CD}$ มี $\overleftrightarrow{RS}$ เป็นเส้นตัดขวางและมุม AXS มีขนาด 75°
มุม CYR มีขนาดเท่าไร พร้อมบอกเหตุ

มุม CYR มีขนาด 105°

เพราะ $\overleftrightarrow{AB} \parallel \overleftrightarrow{CD}$ ขนาดของมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°

ดังนั้น มุม CYR จึงมีขนาด $180 - 75 = 105^\circ$

จุดประสงค์การเรียนรู้

สร้างเส้นตรงให้ขนานกัน โดยใช้ความรู้
เกี่ยวกับมุมภายในที่อยู่บนนข้างเดียวกัน
ของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180 องศา

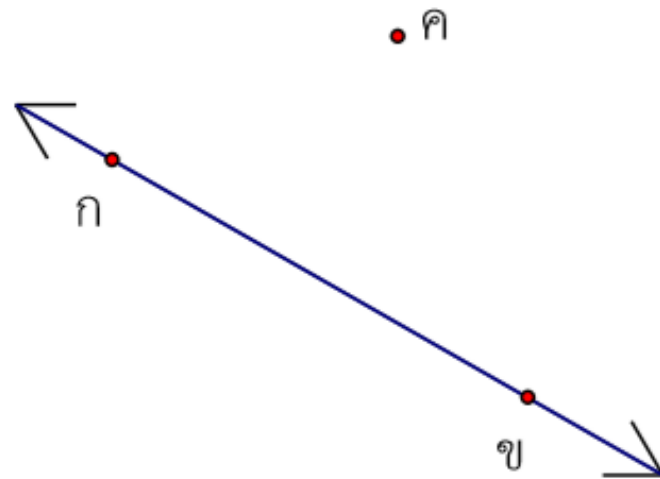

กิจกรรม

การสร้างเส้นขนานโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับ
มุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวาง
รวมกันได้ 180 องศา

การสร้างเส้นตรงให้ผ่านจุด ค และ ขนากับ กข โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับ มุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180 องศา

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างเส้นตรงให้ผ่าน จุด ค และ ขนากับ กข โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวาง ตามความคิดของนักเรียน

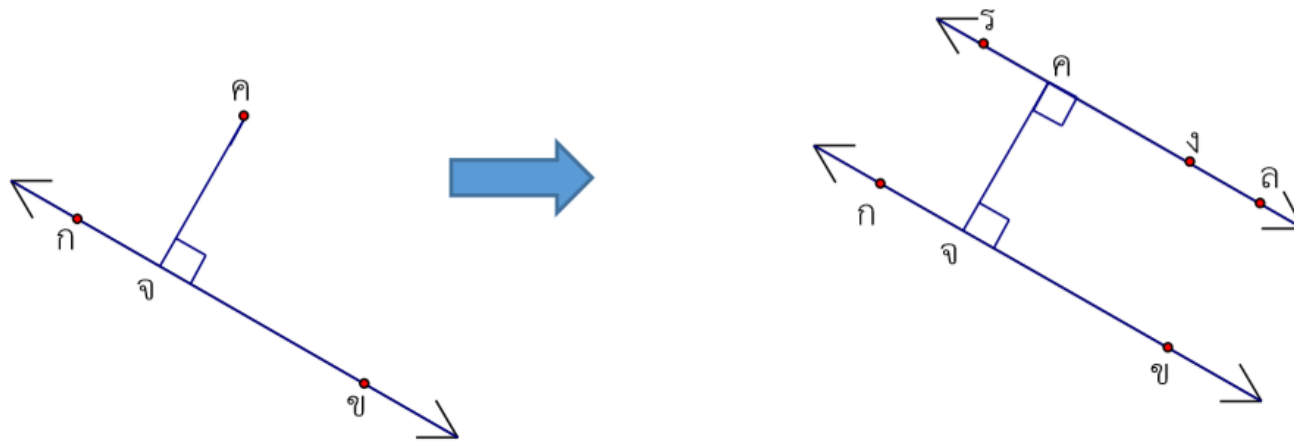

วิธีที่ 1

สร้างมุมภายในบนข้างเดียวกัน
ของเส้นตัดขวางเป็นมุมฉาก

ลาก $\overline{คจ}$ ตั้งฉากกับ $\overleftrightarrow{กข}$ ที่จุด $ค$ สร้างมุมฉาก ให้เป็นมุมฉาก
แล้ว ลาก $\overleftrightarrow{รล}$ ผ่านจุด $ค$ และจุด $ง$

จะได้ $\overleftrightarrow{รล}$ ผ่าน จุด $ค$ และ $\overleftrightarrow{รล} // \overleftrightarrow{กข}$

ซึ่งมีมุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°

การสร้างเส้นตรงให้ผ่าน จุด ค และขนานกับ
 $\longleftrightarrow$ นอกจากการสร้างให้มุมภายในบนข้าง
เดียวกันของเส้นตัดขวางเป็นมุมฉาก เราอาจ
สร้างเส้นขนานโดยการสร้างมุมภายในบนข้าง
เดียวกันของเส้นตัดขวางไม่เป็นมุมฉากและ
รวมกันได้ 180°

วิธีที่ 2

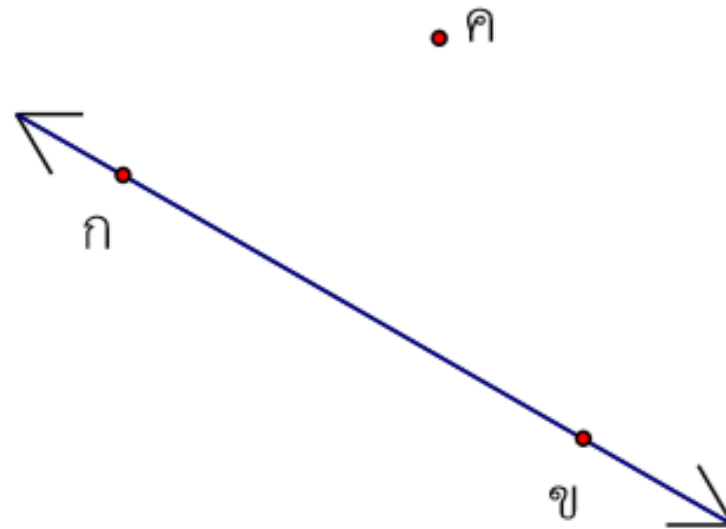
สร้างเส้นขนานโดยการสร้างมุมภายใน
บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางไม่เป็น
มุมฉากและรวมกันได้ 180 องศา

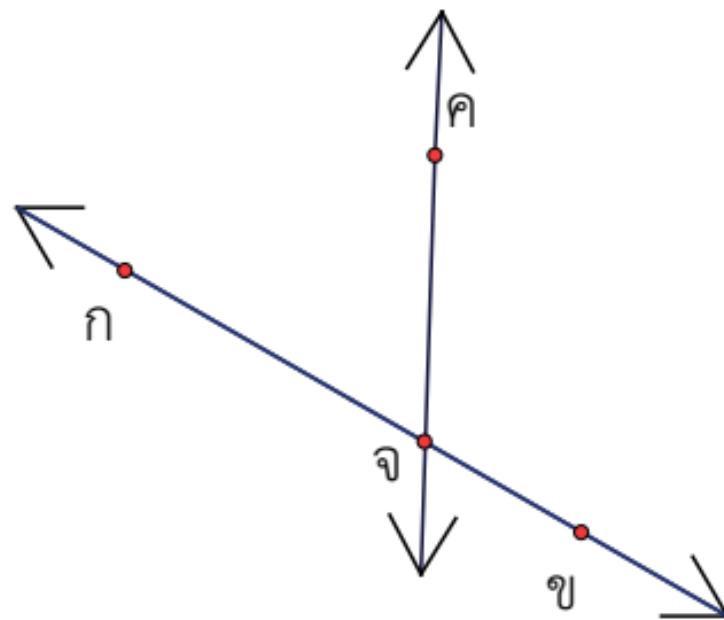

พิจารณารูปและตอบคำถาม

1. จากจุด ค ลากเส้นตัดขวางตัด $\leftrightarrow$ กข โดยเส้นตัดขวางตัด $\leftrightarrow$ กข
ไม่เป็นมุมฉากได้หรือไม่ (ได้)

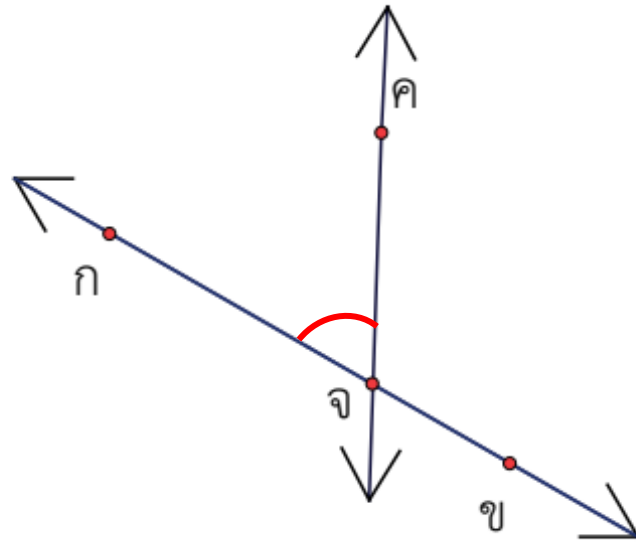

เขียน $\leftrightarrow$ คจ ตัดกับ $\leftrightarrow$ กข ที่จุด จ

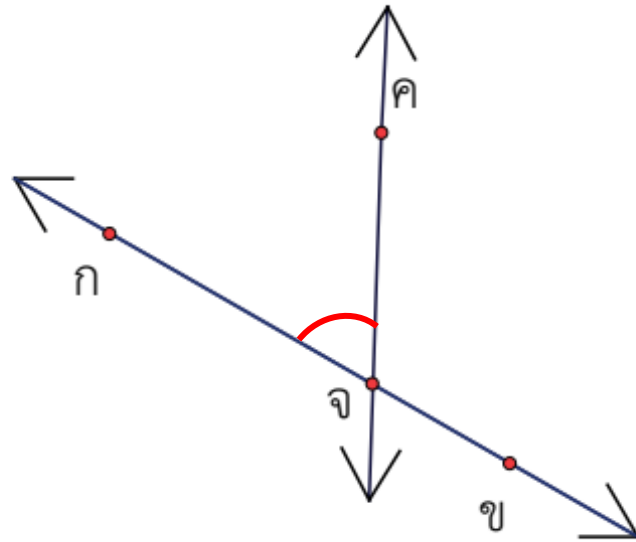

2. $\leftrightarrow$ คจ ตัดกับ $\leftrightarrow$ กข ที่จุด จ เกิดมุมอะไรบ้าง (มุม กจค มุม คจข)

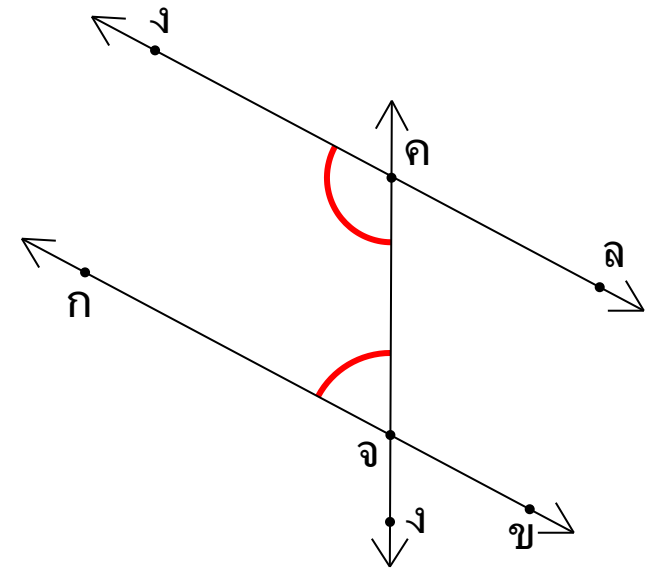
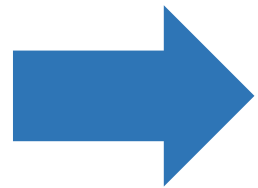
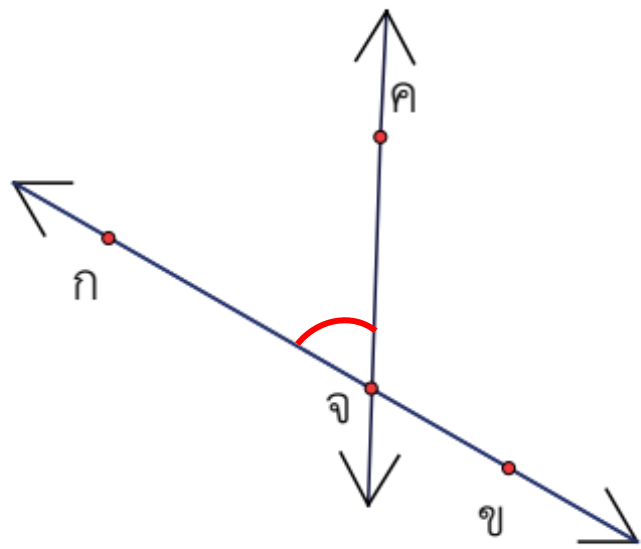

3. ถ้ากำหนดให้ มุม กจค เป็นมุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางมุมหนึ่ง จะหาขนาดของมุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางได้อย่างไร เพราะเหตุใด (วัดขนาดของมุม กจค แล้วนำขนาดของมุม กจค ไปลบออกจาก 180° เพราะ มุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°)

4. จะสร้างมุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางอีกมุมหนึ่งได้อย่างไร
(สร้างมุมที่จุด ค ให้มีขนาดเท่ากับขนาดมุมที่นำ มุม กจค ไปลบออกจาก
 180° ลาก $\longleftrightarrow$ ผ่านจุด ค)

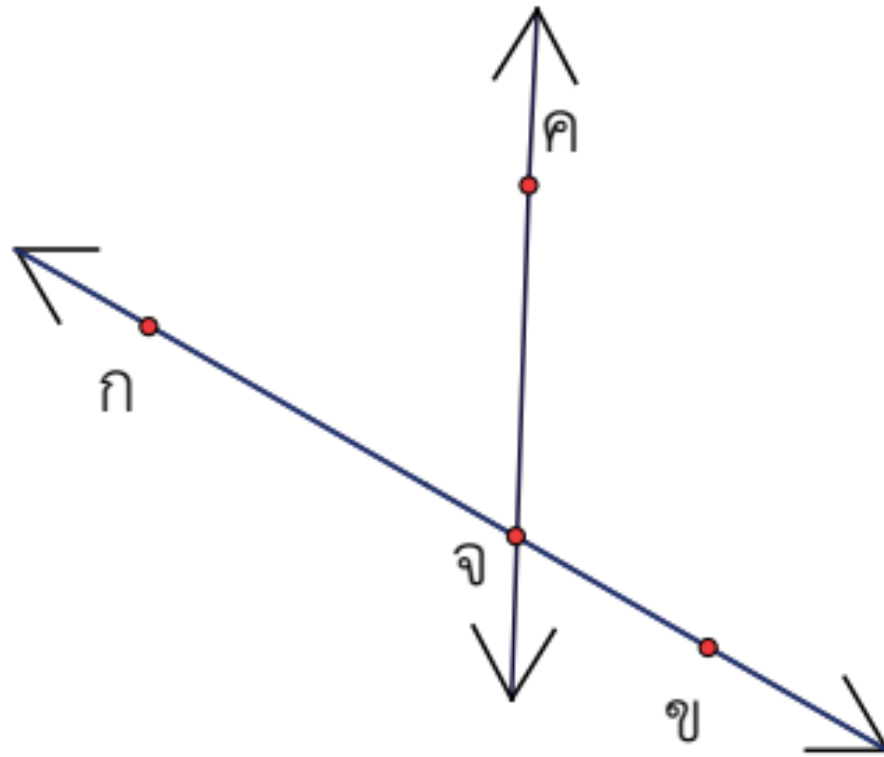
5. $\leftrightarrow$ จล // กข หรือไม่ เพราะเหตุใด

(ขนานกัน เพราะ มุมภายในบนข้างเดียวกันของ
เส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°)

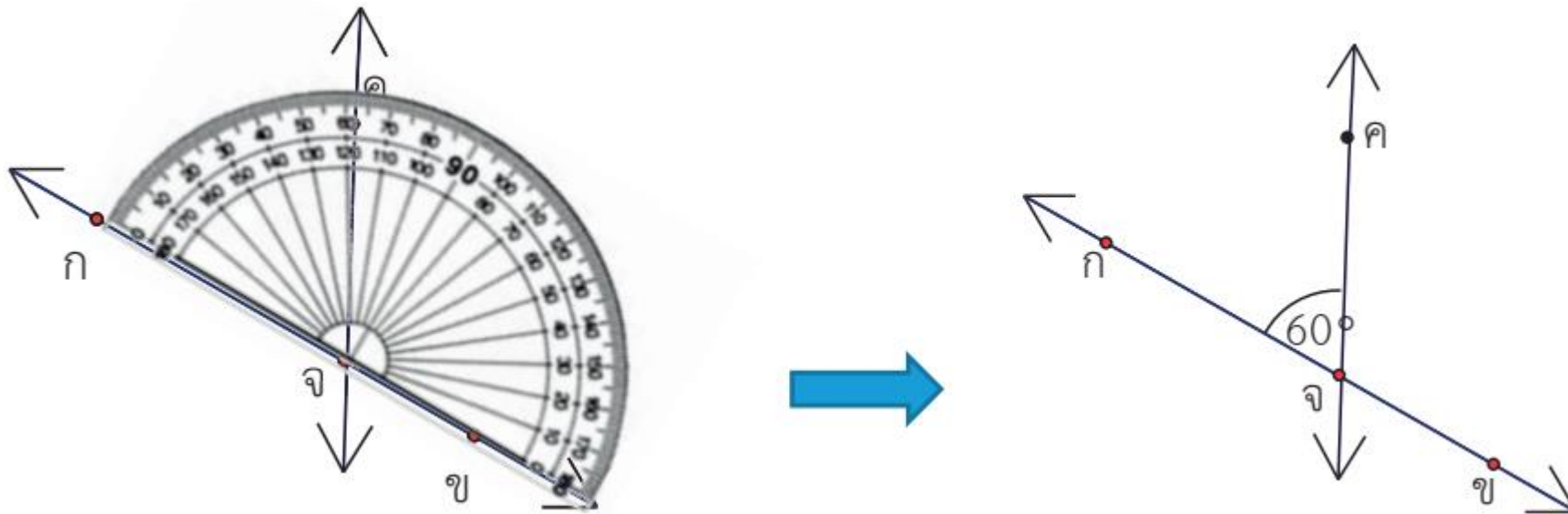
ขั้นตอนการสร้างเส้นตรงให้ผ่านจุด ค
และขนานกับ ก ข โดยการสร้างมุมภายใน
บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวาง
รวมกันได้ 180°

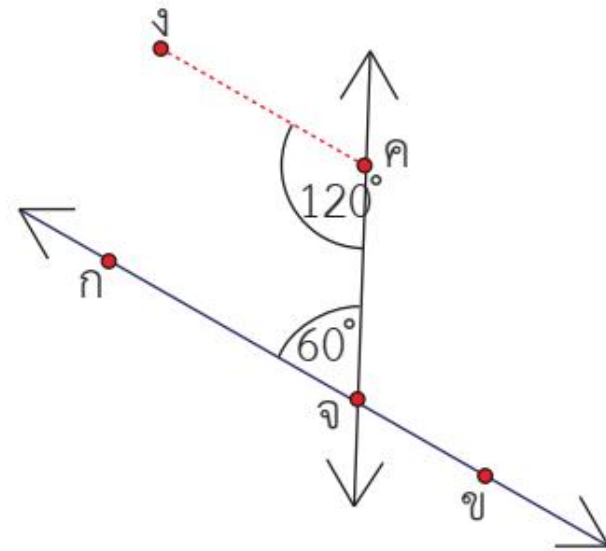
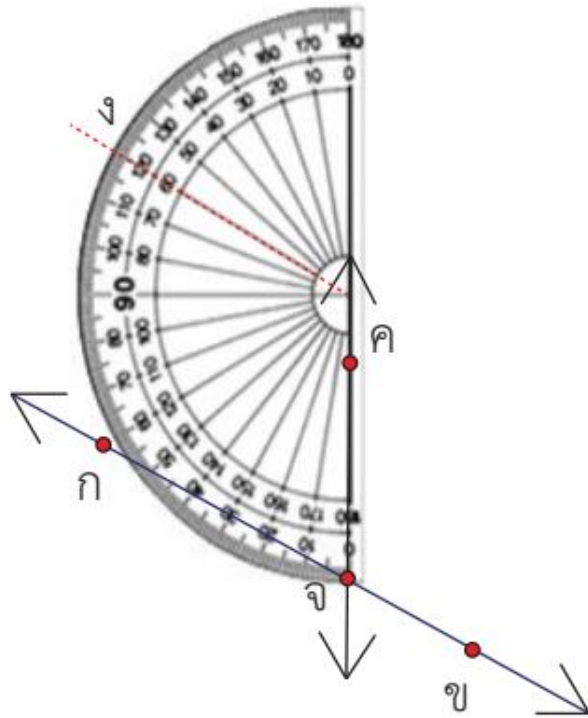
ขั้นที่ 1 เขียน $\overleftrightarrow{กข}$ ยาวพอสมควร กำหนดจุด ค เขียน $\overleftrightarrow{คจ}$ ผ่านจุด ค
ตัดกับ $\overleftrightarrow{กข}$ ที่จุด จ

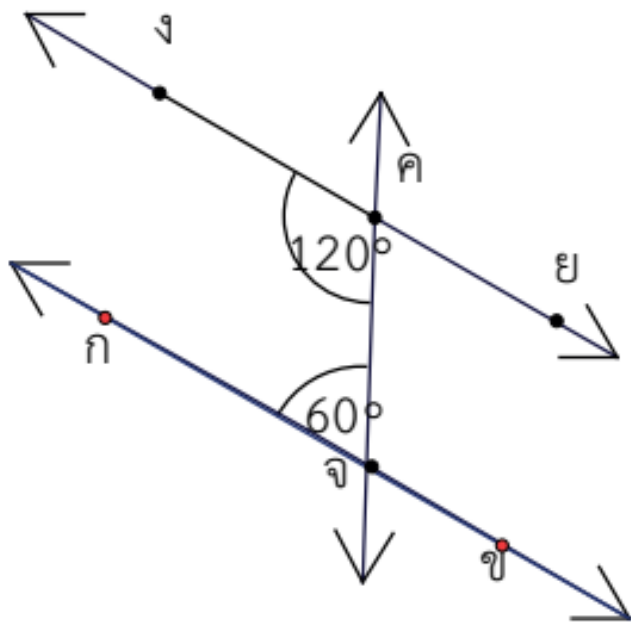
ขั้นที่ 2 วัดขนาดมุม กจค ได้ 60°

ขั้นที่ 3 ที่จุด ค สร้างมุม จคก ให้มีขนาด $180 - 60 = 120^\circ$

ขั้นที่ 4 เขียน $\vec{งย}$ ให้ผ่านจุด ค

จะได้ $\vec{งย}$ ผ่านจุด ค และ $\vec{งย} // \vec{กข}$

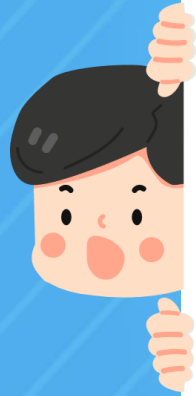

ปฏิบัติกิจกรรม

สร้าง $\leftrightarrow$ งต // $\leftrightarrow$ กข และผ่านจุด ต

โดยการสร้างมุมภายในบนข้างเดียวกัน

ของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°

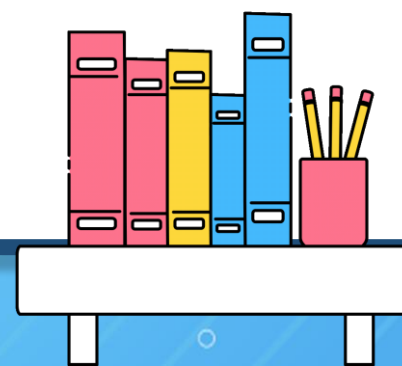

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

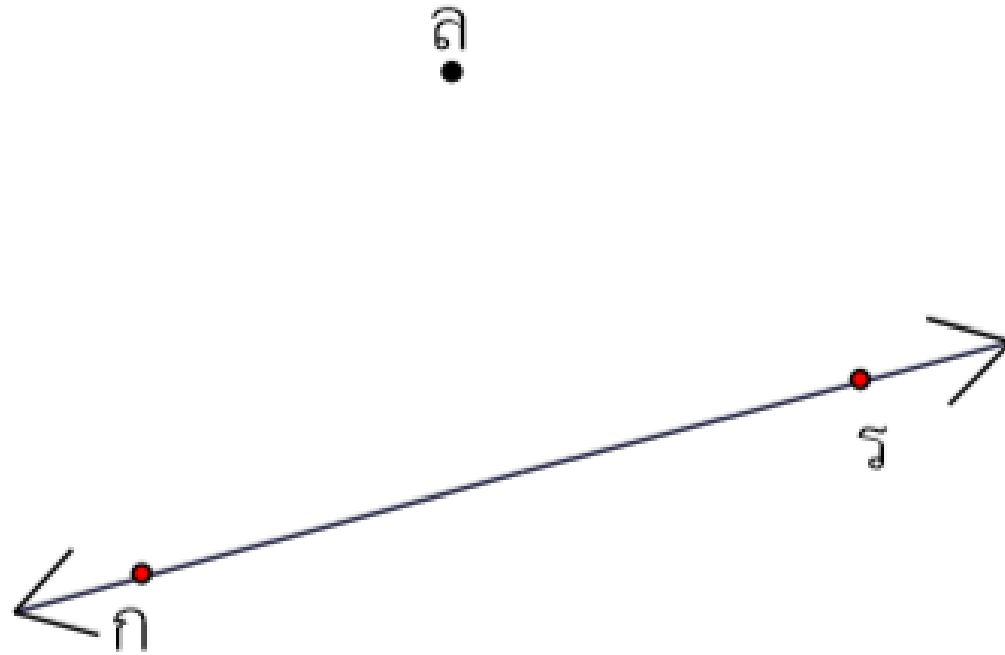
1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน จากนั้นแจกกระดาษ A4 ให้กลุ่มละ 1 แผ่น
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างเส้นตรงให้ผ่าน จุด ล และขนานกับ $\overleftrightarrow{ก}$ โดยการสร้างมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°
3. เมื่อแต่ละกลุ่มตรวจสอบเรียบร้อยแล้วนำมาติดบนกระดาน
4. ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่อง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างเส้นตรงให้ผ่าน จุด ล และขนานกับ $\overleftrightarrow{ก}$ โดยการสร้างมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°
2. เมื่อแต่ละกลุ่มตรวจสอบเรียบร้อยแล้วนำมาติดบนกระดาน
3. นักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

สร้างเส้นตรงให้ผ่าน จุด ล และขนานกับ $\overleftrightarrow{กข}$ โดยการสร้างมุมภายใน
ที่อยู่บนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180°

การสร้างเส้นตรง**ขนาน**เดียวกันให้ขนานกันโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180° มีวิธีการสร้างอย่างไร

สร้างเส้นตรงเส้นหนึ่ง แล้วกำหนดจุด 1 จุด ที่ไม่อยู่บนเส้นตรงเส้นนั้น ลากเส้นตรงผ่านจุดที่กำหนดให้และตัดกับเส้นตรงเส้นนั้น วัดขนาดของมุมที่เกิดจากการตัดกันของเส้นตรงทั้งสองเส้น โดยวัดขนาดของมุมที่อยู่ด้านเดียวกันกับจุดเมื่อเทียบกับเส้นตรงที่กำหนด แล้วใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180 องศา มาช่วยในการสร้างเส้นตรงอีกเส้นหนึ่งให้ขนานกับเส้นตรงที่กำหนดไว้

แบบฝึกหัด 5.9

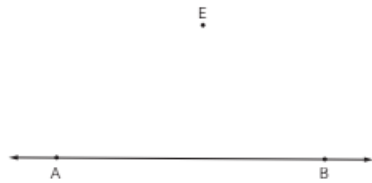

แบบฝึกหัด 5.9

สร้างเส้นตรงตามข้อกำหนด โดยใช้มุมภายในบนข้างเดียวกันของเส้นตัดขวาง

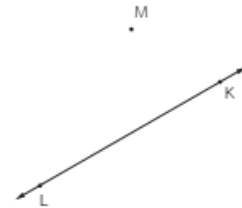
1. สร้าง $\overleftrightarrow{CD}$ ให้ผ่านจุด E และขนานกับ $\overleftrightarrow{AB}$

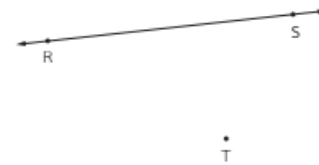
2. สร้าง $\overleftrightarrow{MN}$ ให้ผ่านจุด H และขนานกับ $\overleftrightarrow{EF}$

3. สร้าง $\overleftrightarrow{AB}$ ให้ผ่านจุด M และขนานกับ $\overleftrightarrow{LK}$

4. สร้าง $\overleftrightarrow{UV}$ ให้ผ่านจุด T และขนานกับ $\overleftrightarrow{RS}$

สรุปบทเรียน

การสร้างเส้นตรงให้ขนานกับเส้นตรงที่กำหนดให้
โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกัน
ของเส้นตัดขวางรวมกันได้ 180 องศา

การสร้างเส้นตรงให้ขนานกันมีวิธีการสร้างอย่างไร
สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมภายในบนเส้นตัดขวาง
รวมกันได้ 180 องศา มาช่วยในการสร้างเส้นตรง
อีกเส้นหนึ่งให้ขนานกับเส้นตรงที่กำหนดไว้

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

การสร้างเส้นตรงให้ขนานกับเส้นตรง
ที่กำหนดให้โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับมุมแย้ง

สิ่งที่ต้องเตรียม

- แบบฝึกหัด 5.10
- โปรแทรกเตอร์

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

